

Editör'den...

Kültür ve İletişim dergisinin on ikinci yılının ikinci sayısıyla karşınızdayız. Bu sayımızda beş makale yayımlıyoruz. Hoş bir tesadüf ki bu sayımızın beş yazısından üçü televizyon ile ilgili makaleler. Bunlardan ilki Sevilay Çelenk imzasını taşıyor, başlığı ise “Televizyon Format Uyarlamalarında Kimliğin Mührü: *Hayalin İçin Söyle*”. Yazının amacı, bir *reality*-yetenek yarışması olan *Hayalin İçin Söyle*'nin bir sezonunu inceleyerek, yabancı formatlardan uyarlanan televizyon programlarının kültürel kimliğin aşırı bir dışavurumu ile imlendiklerini göstermektir. Çelenk, kimliğin dışavurumundaki bu aşırılık halinin “popülist ve dışlayıcı bir milliyetçi söylemi kışkırttığı”nı iddia etmektedir. Yerel içerikler yabancı format arasında var olan gerilimin, özellikle *reality* televizyon programlarında yabancılik kaygısını giderecek bir ulusallık vurgusunu ortaya çıkarttığını belirten yazar, bunun sonucu olarak popüler milliyetçi bir söylemin programı belirler hale geldiğini savlamaktadır.

Televizyon ile ilgili ikinci makale, “Televizyon Program Formatları: *Çarkıfelek* ve *Kim 500 Milyar İster* Programları Üzerine Bir İnceleme” başlığını taşıyor ve yazarı Ercan Balcı. Yazar bu çalışmasında, televizyon formatlarının yerel ve ulusal kültürlere uyumlu hale getirilmeleri olgusu çerçevesinde bir dizi soruya yanıt arıyor: “Program formatları her ülkede gerçekten hiç değiştirilmeden mi yayınlanmaktadır? Birbirinden oldukça farklı kül-

Nur Betül Çelik
Editör

türlerle temas ettiği noktada ne tür dirençlerle karşılaşmaktadır? Dirençle karşılaştığı durumlarda kültürel dokuya ne şekilde uyum göstermektedir? Formatlar aracılığıyla yerel ya da ulusal kültürlerle uyumlu hale getirilen programlar, gerçekten yerel bir nitelik mi kazanmaktadır; yoksa küresel medya içeriklerine atfedilen homojenleştirici/benzeştirici karakteristik farklı bir formda yeniden mi üretilmektedir?” Balcı'nın makalesi, pek çok ülkede aynı formattan uyarlanarak yayınlanan yarışma programlarının incelenmesi yoluyla bu soruları yanıtlamaya çalışmaktadır.

Yabancı format ve yerel kültür arasındaki gerilimi konu edinen bu iki makalenin ardından Şerife Çam'ın “Televizyon Dizilerinin Kadına Yönelik Şiddet Temsillerinde Ataerkil Rejimin İdeolojisi” başlıklı makalesini yayımlıyoruz. Çam'ın çalışması, televizyon dizilerinin söyleminin aşk, aile ve cinsiyet tasarımları üzerinden kadına yönelik şiddet temsillerini tartışmaktadır. Makale, dört temel meselenin etrafında kurulmuştur: İlk olarak, televizyon dizilerinin şiddet edimlerini toplumsal olmaktan çok bireysel sorunlar olarak kodlamaları üzerinde durulmaktadır. Makalenin sorun olarak altını çizdiği ikinci konu, dizi söyleminin kadına yönelik şiddet edimlerini zalim-masum veya cani-kurban ikilikleri aracılığıyla resmetmesidir. Üçüncü sorun, kadına yönelik şiddet edimlerine verilen tepkilerin niteliği ile ilgilidir. Çam, tepkinin şiddeti uygulayanın bireysel ve niyetsel özelliklerine göre farklılaşabildiğini belirtmektedir. Yazı boyunca, bu farklılaşmanın hangi eksenlerde ortaya çıktığı üzerinde de durulmaktadır. Yazarın son vurgusu, kadına yönelik şiddetin karikatürleştirildiği ve erotikleştirildiği temsillere dairdir. Yazar bu dört noktada ataerkilliğin ideolojik bir nitelik kazandığına dikkat çekmektedir.

Derginin bu sayısının dördüncü yazısı, Yurdağül Bezirgan Arar ve Nuri Bilgin'in “Gazete Başlıklarında Öteki'nin İnşası” başlıklı araştırmasıdır. Yazarların ifadesiyle araştırma, “Türk basınında farklı yönelimlerden dört ulusal gazetenin ilk sayfalarında yer alan haber başlıklarında, çeşitli grupların, kurumların veya bunların özdeşleştirildiği anlayış ve değerlerin ötekileştirilme

tarzları üzerine odaklanmaktadır". Araştırmada içerik analizi yoluyla gazetelerde kullanılan ötekileştirme stratejileri ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Murat İri tarafından kaleme alınan "Küresel Medya Ürünlerinin Yerelleştirilmesiyle Ulusaşırı Gençlik Kültürlerinin İnşası: *Rolling Stone*/Türkiye Örneği" başlıklı çalışma, bu sayının son özgün makalesi. Yazarın ulus-aşırı sermayenin bir ürünü olarak *Rolling Stone* dergisinin Türkiye'de ve ABD'de yayımlanan paralel sayılarını karşılaştırdığı bu araştırma, gençlik kültürünün bu tür küresel kültür ürünleriyle nasıl dönüştürüldüğünü ve homojenleştirildiğini sorgulamayı hedefliyor. Tıpkı, bu sayının televizyon formatlarını sorgulayan yazılarında olduğu gibi Murat İri'nin bu yazısında da küresellik ve yerellik arasındaki gerilim, bir kültürel ürünün analizi yoluyla tartışmaya açılıyor.

